

AUSTRALISKA NYZEELÄNDSKA VÄNSKAPSFÖRENINGEN

★ WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

UNDER

NR 2 | 2024

*12 fina dagar
i Adelaide*
**INTERVJU MED
KATHERINE HANSSON**

BILRESA
*från Sydney
till Cairns*

Vandring på
**BRUNY ISLAND
- TASMANIEN**

**ASTRID LINDGREN
MEMORIAL AWARD**
*till Indigenous
Literacy Foundation*

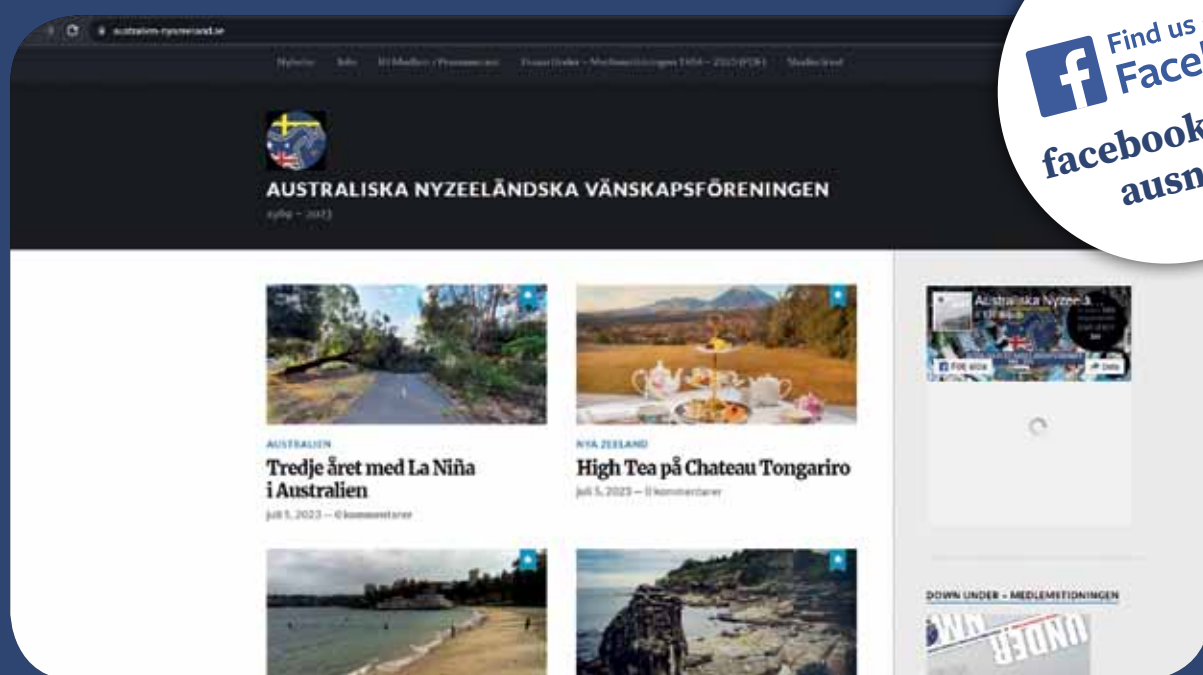
*Semesterlandet Down Under / Tågresan med stort T / Musik & Kultur / Nyheter & Tips
Country & Americana Down Under / Besök från Australien på föreningsevenemang*

AUSTRALIA
NEW ZEALAND
FRIENDSHIP SOCIETY OF SWEDEN

BESÖK VÄNSKAPSFÖRENINGENS HEMSIDA

På hemsidan hittar du senaste nytt om evenemang, nyheter, medlemsförmåner och tips. Du kan läsa artiklar, reseskildringar och få information om working holiday, visum mm.

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

BLI MEDLEM

Medlemsavgift 300 kr för 2025.

Inbetalning till PlusGiro konto 54 81 31-2.

Uppge namn, ev. medlemsnummer och e-postadress.

Det är några år sedan jag senast besökte Down Under men via kultur, nyheter och vänner känns länderna alltid närvarande i vardagen. Förra veckan stötte jag ihop med en äldre bekant, **Janne Dahl**, känd lokalmusiker och författare utanför den lokala mataffären. Vi utbytte de ordinarie

artighetsfraserna, hur mår du, vad händer i livet? Då kom en fantastisk berättelse. Jo, jag håller på att packa berättade han. Vid 87-års ålder hade han fått kontakt med en ungdomskärlek, numera boende i Perth. Hon 84 år och han 87 på date i WA. Förhoppningsvis blir det ett reportage i nästa nummer. Om vi fortsätter med solskenshistorier och det positiva spåret så ökade föreningen sitt medlemsantal under 2024, stort tack till alla medlemmar. I skrivande stund väntar konsert i helgen med australiska **The Prize och The Chats**, ska bli kul. På nattduksbordet ligger senaste numret av Mojo som har stort reportage om **The Saints**. Som sagt, via kultur och nyheter är länderna alltid närvarande. I det här numret av Down Under kan ni bland annat läsa om konserterna med **The Pleasures, Riley Catherall** och **Glenn Musto** där föreningen var med som medarrangör. **Margot Garmelius** och **Tomas Eisen** tar oss med till Bruny Island på Tasmanien. **Mikael Wähleman** låter oss följa med på familjens bilresa från Sydney till Cairns. **Madeleine Wykman** skriver om semesterlandet Down Under. Vår skribent och kåsör i Sydney **Ingmari Carla Dickens** är tillbaka med både bok och artikel. I det här numret skriver hon om Tågresan med stort **T. Hennes** bok går att beställa direkt från författaren. **Magnus Nordin** har djupdykt i countrymusiken Down Under och levererar nya skivtips. **Tina Bergqvist** har intervjuat **Katherine Hansson** som varit i Adelaide för att både ta farväl och träffa sin familj. Tina skriver även om årets vinnare av Astrid Lindgren Memorial Award pris Indigenous Literacy Foundation i Australien, som delades ut på årets Bokmässan i Göteborg.

Stort tack för att du vill vara medlem i Australiska Nyzeeländska Vänsksföreningen 2025.

God Jul och Gott Nytt År!

LARS WALLIN
Chefredaktör

Fler nyheter och information om föreningen hittar du på vår hemsida australien-nyzeeland.se,
Facebooksida www.facebook.com/ausnzfs
Instagram www.instagram.com/australiskanyzeelandska

INNEHÅLL

Familjens bilresa från Sydney till Cairns 5

8 Vandring på Bruny Island, Tasmanien

Intervju med Katherine Hansson 18

- 4** Ordföranden har ordet
- 7** Semesterlandet Down Under
- 10** Tågresan med stort T
- 12** Musik & Kultur
- 13** Nyheter & Tips

Country & Americana Down Under **14**

Besök från Australien på föreningsevenemang **15**

Årets Astrid Lindgrenpris till australiensisk läskunnighetsorganisation **16**

Bli medlem **19**

REDAKTION

Chefredaktör: Lars Wallin
lars.wallin@australien-nyzeeland.se
+46 73 7544 020

Ansvarig utgivare: Erwin Apitzsch
erwin.apitzsch@australien-nyzeeland.se
+46 70 8144 865

Annonsering: Tomas Eisner
tomas.eisner@australien-nyzeeland.se
+46 8 458 05 57

Layout: Elisa Heleä

Framsida foto: Iain Kennedy on Unsplash

Tryck: Risbergs, Uddevalla 2024

Redaktionen delar ej nödvändigtvis åsikter som framförs i artiklar.

DOWN UNDER

c/o Erwin Apitzsch
Nordmannavägen 4
224 75 Lund

ISSN 2001-1121

www.australien-nyzeeland.se

ORDFÖRÄNDEN

har ordet

TEXT & FOTO: ERWIN APITZSCH

I förra numret av Down Under kunde vi notera en ökning av antalet medlemmar, vilket är glädjande. Jag efterlyste också förslag från er medlemmar på vad vi skulle kunna ta upp på en medlemsträff. Tyvärr har det inte inkommit några förslag, men det finns fortsatt möjlighet att föreslå teman för medlemsträffar.

I massmedia har Australien och Nya Zeeland förekommit mindre ofta de senaste månaderna. Dessvärre handlar de två notiser som jag har sett om negativa händelser.

Ett videoklipp som visar knivhuggningen av en assyrisk biskop i Sydney har fått stor spridning i sociala medier. Detta har lett till att Australiens e-säkerhetsutskott har krävt att inlägget tas bort från X i hela landet. Meddelandetjänsten X har blockerat de aktuella klippen, men inte vidtagit alla rimliga åtgärder för att ta bort ytterligare 65 video- och ljudklipp hävdar det australiska utskottets advokater. Detta eftersom de ändå kan nås med hjälp av virtuellt privat nätverk. En advokat för X hävdar inför domstolen att kommissionens order om nedtagning endast gäller australiska sajter. Framtiden får utvisa om vad som ska gälla.

Ett fartyg i Nya Zeelands flotta, med uppgift att utföra dykuppdrag, bottenundersökningar och minrelaterade uppdrag, har gått på grund i Söderhavet och sjunkit. Efter en dramatisk räddningsinsats i mörker och med blåst och höga vågor kunde dock samtliga ombord räddas.

Vid de olympiska spelen i Paris i somras gick det mycket bra för våra tre länder. Bäst lyckades Australien med 18 guldmedaljer, 19 silver och 16 brons, och placerade sig på fjärde plats i den inofficiella nationstävlingen. Nya Zeeland hamnade på elfte plats med 10 guld, 7 silver och 3 brons, och gjorde därmed sin bästa insats någonsin. Sverige placerade sig som 16:e nation med 4 guld, 4 silver och 3 brons, det bästa resultatet sedan OS i Sydney 2000. De svenska guldmedaljörerna är **Sarah Sjöström**, 50 och 100 meter frisisim, **Armand Duplantis**, stavhopp och **David Åhman/Jonatan Hellvig**, beachvolleyboll. Enligt min mening gjorde Armand Duplantis den bästa insatsen genom att vinna i överlägsen stil och dessutom sätta världsrekord med ett hopp på 6,25 meter. Strålande! Australien vann sina flesta guldmedaljer i simning och Nya Zeeland i kanotgrenarna slalomcross för herrar, kanotsprint K-1 500 meter och K-2 500 meter för damer.

Kung Charles och drottning Camilla genomförde ett tio dagar långt statsbesök i Australien med start den 18 oktober. När kung Charles landade i Sydney togs han emot av premiärminister **Anthony Albanese**, som är republikan och som tidigare varit tydlig med att han vill göra sig av med den brittiske statschefen. Det blåser starka republikanska vindar och allt fler australiensare vill avsätta den brittiske statschefen. ARM, den republikanska rörelsen, har stärkt sin position och kallar besöket för kungaparets "farewell-tour". De driver på för att få till en folkomröstning om att Australien ska bli republik. Motiveringen är att en statschef bör vara en australier, vald utifrån meriter, med de färdigheter som krävs för att utföra rollen, bosatt i Australien, ansvarig inför australiensarna och engagerad i att tjäna nationen. För närvarande är en folkomröstning om republik inte aktuellt i Australien, men den starka republikanska rörelsen ARM har fått vind i seglen genom statsbesöket. Ett resultat av detta är att flera av de högsta delstatsrepresentanterna valde att inte närvara vid kungaparets mottagning i Canberra.

Från Nya Zeeland kan noteras att ursprungsbefolkningen maorierna utsåg en ny drottning i september. Samtidigt ställdes en flotta av stridskanoter i ordning för att föra hennes far, den framlidne monarken Tuheitia, till ett heligt berg. 27-åriga **Nga Wai hono i te po Paki** möttes av jubel när hon satte sig på en högryggad tron på Nordön. Maoriernas monark saknar formell makt men spelar en betydande kulturell, och ibland politisk, roll som symbol för maorisk identitet.

När jag kollade det svenska TV-utbudet av program från Australien och Nya Zeeland blev jag överraskad av det stora utbudet och de ibland udda sändningstiderna. Under slutet av oktober och början av november hade TV 7 flest program: Australiens mästarkock, Home and Away och Vingården (det enda programmet från Nya Zeeland), TV 4 Grand Designs Australia, TV 9 Gränsbevakarna Australien och Wheeler Dealers, TV 10 Guldjägarna i Australien (sändningstid 00.00 och 05.00) och Kunskapskanalen Dagens smarta uppfinningar med **Hannah Fry**. Programmet som jag fastnade för var Grand Designs och de två inslagen som jag såg handlade om ett par som flyttade från sin husbil till ett drömhäus och paret som byggde ett hus under jorden i ett naturskönt område. Det som störde mig var avbrotten för reklam och den svenska texten på den engelska, vilket gjorde det svårläst. Men, jag gillade programmen.

Det är några veckor kvar av året men jag vill ändå redan nu önska alla läsare ett **Gott Nytt År!**★

FAMILJENS BILRESA

från Sydney till Cairns

TEXT & FOTO: MIKAEL WÅHLEMAN

En vecka i en stad som Sydney är ju alldeles för kort tid, men mer blev det inte denna gång för det var dags för nästa del – den klassiska roadtripen.

Sydneys metro känns inte helt anpassad för våra stora väskor när vi tog oss mot uthyrarlokalen.

Det hade börjat smådugga när vi fått vår lilla campervan som skulle vara vårt hem i lite mindre än tre veckor. På den tiden skulle vi ta oss ända upp till Cairns. Vart vi skulle stanna längs vägen var inte särskilt planerat. Bättre att bara känna in vad som känns spännande och kunna ha möjlighet att ändra sig om något speciellt dyker upp. Östkusten har så mycket, så många ställen att uppleva. Tre månader hade gjort de cirka 270 milen mer rättvisa. Dottern fick hoppa in som co-driver och kartläsare när jag något nervös svängde ut i trafiken på "fel" sida vägen, med dåligt väder och obekanta vägar.

Jag skulle inte råda någon att starta den första biten genom trånga, högttrafikerade gator, tvingad att åka genom hela de centrala delarna av Sydney innan det till slut blev lite lugnare på M1 norrut. En detalj hade totalt undslupit min uppmärksamhet, att på denna tiden på året går solen ner mycket tidigare än hemma och antalet körtimmar därmed kraftigt reducerades. Detta blev en liten stressfaktor i början då ett första mål var att få lite mer värme på nätterna.

Redan den andra natten var nattkylan okej. Vi hade lyckats

ta oss ända till Yamba 66 mil norr om Sydney. Efter den första nattens huttrande var det nu en helt okej temperatur som omgav oss på kvällen. Campingen låg en bit utanför det lilla samhället och det var en stjärnklar natt så vi hade en underbar canvas i himlen att beskåda när vi rörde oss utanför vår campervan. I fälten runt omkring syntes flera små wallabies.

För att hålla de yngre i resesällskapet glada så sökte jag aktivt efter campingar med lite bättre faciliteter, inte minst en pool för att öka stämningen när det var dags att stanna till för natten. Detta är ju inte samma utmaning som hemma i Sverige men det finns ändå en viss skillnad i kvalitén skulle det visa sig.

Från förarsidan flöt milen på bra, jag njöt varje minut av varje liten sak, en liten buske som inte finns hemma, ett träd som jag kom ihåg sedan tidigare resor, köra på fel sida. Jag älskade det och jag visste att det var ändligt så jag sög i mig det än mer. Men med all denna medvetenhet visste jag att även slutet närmade sig. Fortfarande en bra bit bort men det irriterade min känsla att ligga och köra på dessa vägar igen. Jag är mera gjord för årsutflykter.

Strax norr om Brisbane lyckades jag styra upp ett möte med en dansk kille jag träffat i Cairns 2003, när vi tog dykcert tillsammans. Nu 20 år senare stod vi öga mot öga igen, och det kändes som nästan ingen tid passerat, visst vi var visserligen något mer grånade i håret.

En bit norrut ligger Steve Irwins Australia Zoo som jag valde i stället för det i Sydney som är alldeles för trångbott för min smak, här finns det bra ytor för djuren att röra sig på. Det fanns ställen där man kunde interagera lite med vissa av djuren. Att klappa kängururna och koalorna var så klart en stor upplevelse.

Vanen tuggade på, mil efter mil. Vi började så smått kunna skönja en mer tropisk fauna. Det var grönt och frodigt var än man tittade. Vi hittade en trevlig liten camping i South mission beach. Vägskyltarna varnade för Cassowary. Jag tänkte att det var nog lika stor chans att få syn på en sådan som älgarna hemma. Men det tog inte många kilometer innan den första siktades vid väggkanten. Ett synnerligen intressant djur. Senare på campingen såg jag en liten folksamling längre bort. Ytterligare en fågel var på besök på campingen, gick in i förtälten, nosade efter mat. Tycktes försöka förstå hur man använde vissa köksredskap som den lokaliserade. Efter ett tag fick det räcka med människor och den gick tillbaka in i skogen.

Något dylikt möte hade jag aldrig varit med om och det var definitivt en av mina topp tre på denna resa.

Så här långt norrut hade även andra varningsskyltar börjat dyka upp, stingers, box jellyfish och krokodiler. En påminnelse om att man är någon helt annanstans än vanligt.

En bild i mitt huvud spelades upp från zoobesöket och krokodilerna som låg blickstilla i varsin liten damm. Då vi stod lite högre så syntes det väl, men hade det varit ute i naturen och man kommit fram till dammen hade det varit bra mycket svårare att se dem. Brrrr, bilden ger mig alltid en liten rysning.

När vi sedermera kom fram till Cairns var det nog störst upplevelse för mig. Tre månader jobbade jag här under mitt backpackerår, och varje gång jag åkt tillbaka har jag alltid besökt Cairns. Skönt att alltid kunna ha shorts. Vi strövade

omkring i den botaniska trädgården och förundrades av alla annorlunda vackra växter. Bristen på en bra strand i centrala Cairns är ju sedan över tjugo år löst med deras esplanad lagoon som var nästan ny när jag besökte staden första gången, och denna plats var vi på så mycket vi kunde. Så skönt med en offentlig gratis badplats mitt i stan.

Är man här så är ju ett besök till revet ett måste, även detta är något jag gjort vid varje besök i staden så jag började få rutin på detta. Men för första gången så var det en hel del sjögång ut till revet. I incheckningen sålde de åksjukpill. Utresan var olik allt jag tidigare upplevt, personalen stod vända mot oss som satt i båtens riktning och höll koll på vilka som behövde påsar. Det blev många påsar innan vi var framme. Några av de längre timmarna jag upplevt.

När vi väl kommit fram släppte lyckligtvis bilderna som nyss utspelats mot allt det spännande som fanns under ytan. Barnens tidigare oro för eventuella hajar försvann också. Tiden försvann väldigt fort. Inte bara tiden på revet, nu var det också de sista dagarna av resan.

Flyget tillbaka till Sydney gick nästa kväll, eller skulle ha gått. Piloten tyckte att det var något som var fel på planet så det blev taxi tillbaka till staden för en "bonusnatt". Detta gjorde att vi missade lite i Sydney men jag antar att på det stora hela så var en sådan försening inget att gnälla för mycket på.

Så en exakt månad efter det att flyget lyfte från Landvetter så stod vi där igen, fyllda med fantastiska minnen. Och jag misstänker att barnen kommer att försöka ta sig dit igen när de vuxna. Det har jag förstått av alla kommentarer om hur dom missar det ena än det andra. Så vi får se om det är jag som kommer och besöker dem nästa gång, när de hittat en utbildning i Sydney eller är ute på en ett års backpackingresa. ★

Semesterlandet *Down Under*

TEXT: MADELEINE WYKMAN | FOTO: ANDREAS RASMUSSEN ON UNSPLASH

Planer görs för en ny tripp till semesterlandet som blivit vår favorit. Denna gång reser vi nyårsdagen med Thai. Det blir en tur in till Bangkok innan vi når målet. Efter ett fantastiskt nyårsfirande för några år sedan, med tolvrätters kvällsmeny med matchande viner klev vi ut vid Yarra River som flyter genom Melbourne. Vid floden väntade ett skådespel av fyrverkerier på skysrapornas tak i City. Minst lika fint som att se fyrverkeriet i Sydney. Där kan jag rekommendera att söka sig upp till backen vid Kings Cross. Området nere vid Harbour Bridge och Sydney Opera House där fyrverkeriet ordnas är väldigt fullsatt och kräver bokning.

Oftast gör vi inte så många förbokningar inför resan. Det brukar gå bra att fixa både boende och transport när vi är där. Google eller turistbyråer är till god hjälp. För egen del kollar vi väderprognoser så att resandet inte innebär regn. De olika klimatzonerna i landet gör det enklare att garantera vackert semesterväder. Beach, stad eller lantliv, allt bjuder på annorlunda upplevelser.

Tanken är att denna gång ta flyget från Melbourne till Darwin som visserligen har regnperiod när vi kommer dit; men endast vid två tillfällen under de år vi rest, har de haft oväder norröver. Adelaide River med sina krokodiler och land-

skapet blir spännande att se. Vid vårt sista besök i Cairns såg vi djurlivet från bilen och under våra promenader. Kasuaren, en stor fågel med sin unge, spatserade förbi över vägen. Ungen ville inte gå över så mamman försökte få den med sig. Där satt vi alla i bilkön som bildades och såg henne kämpa på. Djuren är fantastiska att få se i naturen.

På det hela taget finns allt från stora kängurur till söta koalor bland buskar och i träd. Kontrasten mellan en hage full med kor i ena änden och en flock med kängurur är slående för oss från Sverige. Kor ser jag varje dag på gården men kängurur är exotiska. Hinner vi, kan Murray River åter få en visit. Vi gillar verkligen landsbygdens gårdar och vinerier där man enkelt träffar folk för ett snack eller på caféet eller något matställe. Givetvis blir det i konkurrens av ett dopp och sakta flyta med strömmen till andra sidan stranden. Det kan inte bli mer rofylt än att se kakaduorna flockas och koalorna i Cobram kolla in oss från något träd ovanför. Visst finns det ställen att göra en hike på eller campa intill floden som många aussies gör när de är lediga. Gott om grillplatser förutom matställen ser man lite överallt. Värmen, det gästvänliga folket, variationen i naturen och djuren, allt är lockande med detta stora land Down Under. Nu är det snart dags igen. ★

Vår fina vandring vid Wineglass Bay på östra sidan av Tasmanien, som vi berättade om i förra numret, gav mersmak. Nu ville vi gärna göra ytterligare en vandring på Tasmanien innan vi skulle lämna denna vackra ö. Välordnat, fina vandringsleder, vacker utsikt, lagom temperatur och inte så mycket folk bidrog till vår önskan.

Vandring på Bruny Island

TEXT & FOTO: TOMAS EISNER OCH MARGOT GARMELIUS

Vi hade läst en del om olika områden för vandringar i närheten av Hobart där vi skulle stanna några nätter. Bruny Island ligger en dryg timmas bilresa söder om Hobart och vi hade fått tips om vandringar där så beslutet var lätt att ta.

Efter lite studerande bestämde vi oss för att vandra i South Bruny National Park. Där hittade vi en vandring som heter Fluted Cape. Ganska tuff förstod vi, men med många möjligheter till fantastiska vyer och lagom lång. Turen är endast fyra kilometer lång men krävande, så beräknad tidsåtgång var 2,5 – 3 timmar. En hel del uppför och bitvis stenig och gropig terräng. Vi noterade efter vandringen att vi faktiskt klättrat runt 200 höjdmeter.

Vi lämnade hotellet i Hobart ganska tidigt för att få så mycket tid som möjligt på Bruny Island. Efter en dryg halvtimmes bilresa kom vi fram till färjeterminalen i Kettering där man

tar färjan över till Bruny Island. Det var inte så mycket bilar så vi kom snabbt på färjan och påbörjade vår korta överfart. Väl framme på ön hade vi ytterligare cirka 40 minuters körning för att ta oss över till Adventure Bay där vi skulle påbörja vår vandring.

På vägen dit passerar man ett smalt näs som heter Bruny Island Neck. Det är en smal landremsa som binder ihop de två delarna av ön, norra och södra Bruny. Näset ger ön en speciell siluett. Här finns också en nationalpark med vandringsleder och en klippformation som heter "The Arch." Namnet är rätt självklart då klippan verkligen är formad som en båge. Värld att se om man har vägarna förbi.

På vägen passerade vi också en utkiksplats, "The Neck Game Reserve Lookout" som ligger nästan mitt på näset. Efter många, många trappsteg nådde vi upp till målet. Den fantas-

tiska utsikt vi möts av över de två sammanbundna landmassorna, gör att vår insats känns väl värd alla steg. Dessutom hade vi nu varmt upp ordentligt och kunde sätta full fart mot vårt mål för dagen, nämligen vandringen Fluted Cape. Det var en fantastisk dag för vandring med växlande molnighet och lagom temperatur. Vi parkerade vår hyrbil vid East Cove, där vandringsleden startar och slutar. På raska fötter gav vi oss av. Det vi hade läst, och också fått tips om var att helst gå leden medsols. När vi kom till vissa partier med brant uppförs stigning i terrängen som hade varit väldigt tuffa att gå nedför, förstod vi varför.

Med en packning med en hel del vatten och en del att äta började vi vår vandring.

Första delen gick på plan mark utefter havet vilket gav oss möjlighet att ta några avstickare till några av stränderna vi passerade men ganska snart började vi klättringen uppför.

Sträckan från East Cove upp till Grass Point är en enda lång uppförsbacke. Vi stretade på ordentligt och tog en hel del pauser för återhämtning, dricka vatten, ta något att äta men mest av allt för att njuta av den fantastiska utsikten över Adventure Bay. En rätt dramatisk och vild natur med stora klippor och branta bergssidor så det gällde att vara försiktig.

Vi träffade på några andra vandrare men mestadels gick vi för oss själva och kunde vandra i den takt vi önskade. Vi var rejält svettiga när vi nådde fram till Grass Point, den högsta punkten på vandringen. Här kunde vi än en gång njuta av

utsikten och glädja oss åt att den tyngsta biten av vandringen var avklarad. Nu var det endast nedförsbacke tillbaka till bilen. Är det branta backar kan det vara nog så jobbigt att gå nedför. Denna sträcka gick igenom skog och buskar utan några vackra vyer så det var bara att trava på, men med viss försiktighet då det var en hel del rötter och annat som gjorde stigen knölig.

Efter dryga 2,5 timmar med pauser var vi tillbaka vid vår bil. Mycket nöjda med både insats och vad vi fått se. Att vandra i dessa trakter är helt underbart och vi rekommenderar alla som åker till Down Under att göra det. Det finns många nationalparker med trevliga vandringsleder att välja på.

På vägen tillbaka mot färjan körde vi över till västra sidan av ön för att få se lite mer av Bruny Island och självklart behövde vi ett välbehövligt matstopp.

Efter ytterligare ett par dagar i Hobart fortsatte vår resa till Nya Zeeland.

Ett Nya Zeeland som då drabbades av en tropisk cyklon med kraftiga vindstyrkor och stora regnmängder. Ett väderläge som man inte upplevt där tidigare så det var inte konstigt att vi blev lite oroliga inför vår flygning dit.

Hur det gick berättar vi mer om i nästa nummer av Down Under. ★

Island, Tasmanien

Så stod jag då där på perrongen i Sydney, redo att äntra Indian-Pacific, tåget som skulle ta mig tvärs över kontinenten från Sydney vid Stilla Havet till Perth vid Indiska Oceanen. Jag skulle få se hela Australien passera revy – en 4352 km lång revy som skulle ta 4 dagar/3 nätter.

För mitt inre öra kunde jag höra det knastriga utropet på Stockholms Central: ”Resande med persontåget mot Östersund... byte i Krylbo...” och jag kände 10-åringens pirr av glad förväntan, trots att jag var så långt bort i tid och rum som jag kunde komma här i världen.

Jag klättrade ombord för att gå husesyn i mitt hem de kommande fyra dagarna. Vad hade jag väntat mig? En miljö som skulle föra tanken till den gamla goda tiden då samhällets grädda färdades i pösig lyx och förfining? Mörk mahogny och djupröda sammetsdraperier? En restaurangvagn där allvarsamma hovmästare bugande serverade delikatesser på silverfat? En röksalong där man kunde dra sig tillbaka och ond Göra sig över ungdomens förfall med likasinnade? Skulle Hercule Poirot dyka upp med sin pipa och lösa ”Mordet på Orientexpressen”?

Hej vad jag bedrog mig! Restaurangen var ren och avskalad, med blond möblering, och maten serverades av gladlynta ungdomar enligt nouvelle cuisine's sparsmakade design. Min hytt var liten men naggande god: En fåtölj som kunde

förvandlas till en säng och en dold handfat-toa-anordning som kunde fällas ut på ett genialiskt sätt och faktiskt fungerade. Men det viktigaste var förstås fönstret där jag skulle få blicka ut över hela detta vidsträckta, solbrända land. Mina medpassagerare var av typen ”grå nomader”, välbeställda pensionärer som föredrog att utforska sitt eget land framför att åka på kryssning som alla andra.

Dags för avgång! Spännande! Det nästan kilometerlånga tåget slingrar sig genom Sydneys förstäder och ett alltmer glesbebyggt, platt landskap innan vi närmar oss Blue Mountains gröna kullar, dramatiska bergsformationer och kanjoner – ett dragplåster för turister. Tåget stannar så att vi får se oss omkring innan vi ger oss in i de 10 tunnlar som för oss vidare genom the Great Dividing Range, bergskedjan som skiljer Australiens ostkust, sjudande av liv och tillväxt, från the Outback, de oändliga och oländiga ödemarker som utgör större delen av landet.

På vägen dit gör vi ett uppehåll i Broken Hill, staden som byggts runt en silvergruva och fortfarande har en Vilda Västern-atmosfär som lockar filmskapare och turister. Genom tågets högtalarsystem har vi fått lära oss platsens brokiga historia ända fram till våra dagars BHP Billiton (Broken Hill Proprietary Company, världens största gruvföretag).

Här huserar också Royal Flying Doctors, de luftburna lä-

TÅGRESAN MED STORT T

TEXT: INGMARI DICKENS | FOTO: MARCUS WALLIS ON UNSPLASH

karmottagningarna som har hela det ödsliga Australien som upptagningsområde – och därmed även vårt tåg! Tryggt att veta.

Nu börjar det verkliga Outback, en annan värld. När nybyggarna väl hade fått fotfäste runt Sydney ville man veta vad som fanns bortom bergen. Gick det att leva där? Fanns det vatten och odlingsbar jord? Några äventyrslystna män gav sig iväg på upptäcktsfärd – och de som kom tillbaka med livet i behåll kunde berätta om de mest fruktansvärda umbäranden och strapatser. Deras öden har blivit legender i Australiens folklore och städer har uppkallats efter dessa hjältar. The Outback var inte att leka med; där krävs fortfarande dödsoffer bland dumdristiga turister som inte förstår hur obevekligt grym den australiska naturen kan vara.

Vi tuffar vidare och efter Barossas böljande vinddistrikt anländer vi till South Australias huvudstad Adelaide och gör en rundtur som bekräftar varför den kallas "kyrkornas stad". Allt är mysigt och småskaligt, med en påtaglig touche av Sydfrankrike.

I Port Augusta möter vi The Ghan, turist-tåget som korsar Australien från norr till söder, 2 979 km genom en liknande ödemark, även den med sevärda avbrott som inte liknar något annat, t ex opalstaden Coober Pedy där man bor under jorden och den märkliga monoliten Uluru som har blivit ett av Australiens emblem.

Nu väntar Nullarbor, världens längsta raksträcka. Namnet betyder "inget träd", och det är precis vad det är: trädlös öken i 478 spikraka kilometer. Här är man "in the middle of nowhere", mitt i ingenstans. Totalt tomt bortsett från taggiga spiniflex-buskar och några vilsekomna, förvildade kameler och de små spöktäder som finns kvar efter de forna rallarlägren. Däremot finns inga kängurur här eftersom det inte finns någon skugga de kan söka skydd i under den brännande solen och tryckande hettan på dagtid.

I timme efter solstekt timme kan man bara skåda horisonten, där den blekblå himlen möter den roströda öknen, men nattmörkret bjuder på en gnistrande stjärnhimmel som tar andan ur en. Ibland stannar vi för att invänta tåg-möte och vi resenärer får gå ut och ta bensträckare i över 40 graders värme. Vi är noga tillsagda att hålla oss tätt intill tåget; om vi förrirrar oss därifrån är vi dödens lammungar.

De många, långa, enformiga timmarna gör mig kontemplativ och filosofisk. Där jag sitter i min luftkonditionerade lyx grips jag av tankar som gör mig överväldigad. Jag tänker på dem som från början har öppnat, betvingat, befolkat och bebyggt detta enorma land och gjort min resa möjlig: Kedjefångarna från London som fick Sydney att fungera hjälpligt, britererna som skickade båtlast efter båtlast med förnödenheter, verktyg och maskiner... här fanns ju absolut ingenting! Ingenting annat än en urbefolkning som levde under stenåldersförhållanden helt avskilda från världen i övrigt, plus konstiga växter och farliga djur.

Det måste ha varit som att utforska och bosätta sig på Mars!

Sedan kom guldgrävorna, lycksökarna, farmarna, rallarlarna, ingenjörerna... alla de som på drygt 200 år har gjort detta till ett av världens mest framgångsrika, beboeliga, dynamiska och livsbejakande länder.

De kom, de som sprängde tunnarna genom Blue Mountains, de som slog läger i öknen med sina hackor och spadar, hästar och kameler och lade några kilometer räls per dag i olidlig hetta... De outhärliga men obesjungna kvinnorna som höll ihop det hela och fick hushålla med det livets nöd-torft som fraktades från Perth.

Järnvägen ingick i ett intensivt nationsbygge som kostade otaliga människoliv, blod, svett och tårar – samtidigt som vi i Europa bombade vår kontinent sönder och samman.

Nationsbygget pågår fortfarande, men inte bara inom landet: Australien vänder sig ut mot världen och gör avtryck inom politik, kultur och inte minst sport. Från att ha varit en okänd avkrok Down Under har Australien blivit ett land att räkna med, ett land som gör sin röst hörd.

Tåget stannar en stund för möte i Cook, ett f d rallarlager där en handfull invånare fortfarande klamrar sig fast innan det förvandlas till ännu en spöktstad. Nästa stopp blir desto mer imponerande: Kalgoorlie, staden med den svindlande storslagna guldgruvan. Mina manliga medresenärer tittar storögt på det kvinnliga inslag som gör ett gruvsamhälle möjligt: Bordellerna ligger tätt och i barerna serverar yppiga skimpy barmaids i bara bh och trosor.

Kalgoorlie kom till och överlever tack vare en snillrik ingenjör som tänkte ut en 526 km lång pipeline som pumpar vatten från Perth vid kusten. Det var ett djärvt projekt som omgavs av så mycket krångel och bråk att ingenjören själv tog livet av sig innan det stod färdigt 1903. Det var och förblir Kalgoorlies livlina.

Nu följer vi vattenledningen vidare västerut, mot slutmålet Perth, Australiens västra utpost, som en gång var så bortom fjärran man kunde komma. Nu välkomnas vi av grönskande trädgårdar som varslar om civilisation och mänskligt liv. Tack och lov! Jag har fått mitt lystmäte tillgodosett flera gånger om av öken, så nu är jag beredd att falla på knä, kyssa marken och ropa ÄNTLIGEN!

Från kolonisationens början verkade Perth vara dödsdömt och nybyggarna var nära att ge upp av svält, sjukdomar och umbäranden. Nu är det en levnadsglad stad där man skrattar hela vägen till banken tack vare Western Australias omätliga naturtillgångar. Var man än sätter spaden i jorden här stöter man på ådror mättade av allt från järn och guld till strategiska metaller och allt det där konstiga som den nya avancerade tekniken kräver, typ litium och rare earth.

Det har varit en lång resa, mycket lång, och det har varit glest mellan de dramatiska upplevelserna och intrycken; det är liksom poängen med hela resan. Jag har mest suttit stilla, tittat ut och funderat. I detta unga land finns varken renässans eller barock att studera, men här finns historien om ett färgstarkt folk som kommit från all världens hörn och envisats och stretat mot alla odds för att skapa ett bättre liv för sig själva och sina efterkommande. Jag kan inte bli annat än ödmjuk när jag tänker på dessa män – och kvinnor, inte att förglömma!

Det här var en gång den gudsförgätna kontinenten, kontinenten som Gud glömde när han skapade jorden.

Nu säger man att Gud är död, men jag tror nog han har flyttat hit... ★

MUSIK & KULTUR

TEXT: LARS WALLIN

Territory

Territory är en australisk äventyrs- och dramaserie vars första säsong har premiär på strömningstjänsten Netflix den 24 oktober 2024. Första säsongen som består av sex avsnitt är skapad av Ben Davies och Timothy Lee som även skrivit seriens manus www.netflix.com/se

Ny bok av Ingmaris Dickens

Ingmaris kåserier som ni har kunnat följa i Down Under finns nu samlade tillsammans med godbitarna bland cirka 30 års skrivande under titeln "Blandade praliner". Boken är 277 sidor och bjuder på 91 kåserier i vitt skilda ämnen - roliga, tankvärda, lite beska, underfundiga...

Boken skickas till Sverige för 375:- per ex, kontakta författare för mer info: C_I_Dickens@hotmail.com

Tamworth, the Toyota Country Music Festival

Get prepared to experience a festival like no other! Held in Australia's Country Music Capital, Tamworth, the Toyota Country Music Festival is recognised as Australia's largest and longest country music festival in the southern hemisphere! The festival runs across 10 days in January each year and celebrated 50 years in 2022. 17 - 26 jan 2025. www.tcmf.com.au

Kylie Minogue Scores 9th No. 1 Album In Australia With 'Tension II'

Australia's queen of pop Kylie Minogue has topped the ARIA Chart with her latest album Tension II debuting at No. 1 this week - her ninth leader. themusicnetwork.com

The Broken Hill Mundi Mundi Bash 21-23 aug 2025

The Broken Hill Mundi Mundi Bash is an all ages family friendly festival. Whether you're a lover of camping, caravanning, outback adventure or great Aussie music, the Bash has something for you, your family and friends. Missy Higgins · Hoodoo

Gurus · The Cat Empire · Birds of Tokyo · The Angels · Kasey Chambers · Kate Ceberano. mundimundibash.com.au

Paul Kelly Australia and New Zealand 2025

The band and I are packing our swag of songs, old and new, to bring to you in 2025. Joining the tour is Jason Isbell & The 400 Unit & Fanny Lumsden & Reb Fountain in NZ. PK. Paul Kelly is set to

play his biggest shows in Australia and New Zealand to date! www.frontiertouring.com

Crowded House ny skiva och turné

Crowded House har släppt en ny skiva Gravity Stairs + turné. www.crowdedhouse.com

Ausmusic T-Shirt Day

Ausmusic T-Shirt Day is an annual day of fun and awareness in November to celebrate Aussie music and raise urgently-needed funds for music workers in crisis. Thursday 28th November 2024. www.ausmusicshirtday.org.au

Bonde söker fru, Australien

Om kärlekstörstande singelbönder i Australien, som får hjälp med att hitta sin livspartner. Kommer de äntligen att finna sin älskling? www.tv4play.se

Grand Designs Australien (Nya avsnitt)

Australiensiskt livsstilsprogram om de kreativa och entusiastiska människorna som gör verklighet av sina drömmar och bygger sitt drömhäus. www.tv4play.se

2024 ARIA Awards (20 nov 2024)

The ARIA Awards is supported by the NSW Government through its tourism and events agency, Destination NSW.

www.aria.com.au/awards

NYHETER & TIPS

Besök vår hemsida www.australien-nyazeeland.se
eller vår Facebook-sida www.facebook.com/ausnzfs
för aktuella föreläsningar, föreningsmöten och evenemang.

Premiärminister bad övergreppsoffer om ursäkt

Nya Zeelands premiärminister Christopher Luxon har formellt bett de hundratusentals barn och vuxna som utsattes för övergrepp i statens och kyrkans regi om ursäkt. Tidigare i år kom rapporten som avslöjade att sexuella, fysiska och psykiska övergrepp pågått systematiskt i statliga och kyrkliga omsorgsverksamheter, vårdinrättningar och fosterhem mellan åren 1950 och 1999. En nationell minnesdag tillkännagavs den 12 november nästa år, och namnen på framstående förövare som utförde övergreppen kommer att tas bort från bland annat gatunamn. TT www.aftonbladet.se

Julmarknad på Svenska Kyrkan i Melbourne

The indoor Christmas market opens on Thursday November 21st and runs until Thursday December 19th. 21 St Georges Rd, Toorak, VIC, Australia, Victoria. www.svenskakyrkan.se/melbourne

Vinskolan - Nya Zeeland

VÄLKOMNA till Nya Zeeland. Landet längst bort i de flesta kategorier. Men för att ligga så långt bort så finns det oväntat mycket av det på Systembolaget. Och oväntat mycket bra! Så varför det? Och vad mer behöver du veta? Ja, allt det (och mer) tar vi reda på om "the land under the land down under". Alltså Nya Zeeland. Häng på. poddtoppen.se/podcast/1532599890/vinskolan/nya-zeeland

Kung Charles utskälld i Australien

Storbritanniens kung Charles, som ännu är den forna kolonin Australiens statsöverhuvud, skälldes ut efter noter vid en mottagning i parlamentet i Canberra. – Ge oss vårt land tillbaka! Ge oss vad ni stal från oss, skrek den oberoende senatoren Lidia Thorpe under en mottagning för Charles och drottning Camilla. 21/10. www.svt.se

Hon är ny drottning i Nya Zeeland

27-åriga Nga Wai Hono i te Po kröntes på torsdagen till ny maoridrottning i Nya Zeeland. Hon efterträder sin far kung Tuheitia Pootatau Te Wherowhero VII som begravdes vid samma ceremoni. Samtidigt som ett råd av maorihövdingar utsåg den nya drottningen transporterade en flotta av kanoter den avlidne kungen till hans sista vila. www.gp.se

Ja till världens största solcellspark

Australiens regering har sagt ja till att låta bygga världens största solenergianläggning, meddelar landets miljöminister Tanya Plibersek. Parken ska breda ut sig över 120 kvadratkilometer – motsvarande nära 24 000 fotbollsplaner. Norra Territoriet. www.tn.se

Fallet med mördade svenskarna i Nya Zeeland tas upp igen

År 1989 försvinner två svenska turister på Nya Zeeland. 35 år senare är det fortfarande ett av Nya Zeelands största mest uppmärksammade rättsfall och sommaren 2024 togs fallet upp i domstol – igen sverigesradio.se

Nya Zeeland tredubblar besöksavgiften för turister

Nya Zeelands regering meddelade i september att den kommer att tredubbla avgiften som utländska besökare betalar när de besöker landet. Turistbranschen är kritisk. kvartal.se

Att resa i Nya Zeeland (Med husbil)

Nya Zeeland är ett land som knappast lämnar någon besökare oberörd. I det här avsnittet får lyssnarna en inblick i denna drömdestination – och hur det egentligen är att uppleva landet med husbil. attresapodden.se/81-att-resa-nya-zeeland-med-husbil

Hemleverans av alkohol i Australien

Sedan hemleverans av alkohol tillåts i Australien har det blivit allt vanligare med alkoholreklam online som länkar mot tagaren vidare direkt till en försäljningssida. En studie från australiska Foundation for Alcohol Research and Education, FARE, visar hur lätt det blivit att gå från alkoholreklam på sociala medier till köp. accentmagasin.se

Australien vill lagstifta om åldersgräns för sociala medier

Australien ska införa åldersgräns för sociala medier, säger premiärminister Anthony Albanese. Vilken åldersgräns som ska gälla för tjänster som Facebook, Instagram och Tiktok har inte bestämts ännu, men förväntas landa på mellan 14 och 16 år. sverigesradio.se

Svenskar i Nya Zeeland

Här kan vi ge varandra tips och råd allt och ingenting som har med Nya Zeeland att göra. Ställ frågor, allt mellan himmel och jord är välkomna! Exempel, om nån vill ta en öl i Wellington eller hur länge ett turistvisa räcker. www.facebook.com/groups/180696765470186

Down Under - Medlemstidningen 1984 - 2024

Nu är arkivet med äldre utgåvor utökat och på sidan Down Under 1984 - 2024 (PDF) kan du läsa tidigare utgåvor av medlemstidningen. www.australien-nyazeeland.se

COUNTRY & AMERICANA

DOWN UNDER

TEXT: MAGNUS NORDIN – IN THE CIRCLE | FOTO: LARS WALLIN

TYLA RODRIGUES

Sångerskan Tyla Rodrigues, född och uppväxt i Brisbane, tippar sin hatt åt traditionell country-musik samtidigt som hon dansar en two-step in i framtiden. Hon upptäcktes av radiostationen Brisbane's 97.3 FM och började

med att uppträda i shoppingcentras, på mindre festivaler och olika event. Med musik och artisteri influerad av artister som Whitney Houston, Lauryn Hill, Miranda Lambert, Luke Combs och Chris Stapleton fick hon släppa sin första singel 2022. Sedan dess har hon jobbat hårt med att utvecklas som sångerska och låtskrivare.

Tyla Rodrigues är en frisk fläkt inom countrymusiken i Australien. Trots sin unga ålder visar hon en otrolig mogenhet, grace och ambition och sticker ut från mängden med sin soulfyllda röst, innerliga texter och fängslande scennärvaro. Tyla Rodrigues har en passion för klassiska countrylåtar och berättelser, men hon fastnar inte i det förflutna utan har en modern twang på sin musik.

De sex låtarna på hennes debut-EP *Upon Reflection* representerar var och en olika perioder i hennes liv under de senaste åren. I arbetet med skivan har hon arbetat med den amerikanska producenten Andrew Capra och de australiska stjärnorna Jared Adlam och Rusty Crook. *Upon Reflection* har inte bara mottagits positivt i Australien utan har också fått stor uppmärksamhet i Nashville. Lägg namnet Tyla Rodrigues på minnet, det är mycket som tyder på att hon är nästa stora countrystjärna från Down Under!

KASEY CHAMBERS

Från sin uppväxt i Australiens outback till internationella framgångar som singer-songwriter har Kasey Chambers litat på sin magkänsla, hållit fast vid sina värderingar och lärt sig några hårda sanningar. Samtidigt som hon för-

söker leva efter de bästa råd hon har någonsin fått: "just don't be a d**khead". Detta råd har inspirerat Chambers till namnet på sina hyllade memoarer, "Just Don't Be a D**khead". Memoarerna har också inspirerat till låtarna på Chambers nya skiva "Backbone". Hennes första skiva på sex år.

"The book is a collection of stories and experiences from my life that I've learnt from over the years. Some from humorous, embarrassing moments, some from deep, heartfelt memories that

taught me unlikely things to consistently draw on along the way"
- Kasey Chambers

Chambers har tagit hjälp av några närstående personer vid inspelningen av skivan, sin pappa tillika gitarristen Bill Chambers, sambon och gitarristen Brandon Dodd samt basisten Jeff McCormack, som spelat med henne i många år. Dessutom medverkar gitarristen Sam Teskey från The Teskey Brothers och jänkaren Brady Blade som bland annat spelat med Emmylou Harris, Steve Earle och the Dave Matthews.

Kasey Chambers är dotter till musikerna Diane och Bill Chambers. Hennes storebror Nash Chambers är musiker och producent. Tillsammans utgjorde de fyra familjebandet Dead Ringer Band som mellan åren 1992 till 1998 turnerade i Australien med sin countrymusik. 1998 inledde Chambers sin solokarriär då hon släppte sin första skiva "The Captain" med brorsan Nash som producent.

MATT WARD

Den australiska singer-songwritern Matt Ward har släppt sitt tredje album "The Long Way Home". De åtta låtarna på albumet består av personliga historier, känslomässiga berättelser och kärlek till Australiens vackra

och vilda landskap. Efter att ha bott i nästan alla stater och territorier i Australien har han egna erfarenheter av naturen och landskapet. Dessutom har en akademisk examen i ekologi och har i tjugo år arbetat med naturfrågor. Som artist har han spelat i allt från små barer i södra Australien till dive bars i Texas och scener i Nashville.

"Somebody once told me that country music is very much about the road, the heart, and the country as well. I guess through my work in land management across Australia was on country you also had to work with regional communities, and you're on the road a lot as well. So I guess both through work and adventure, all those things have influenced my love of country music and my connection to it.

That's what I think the beauty of country music is, a vehicle for those stories of the open road" - Matt Ward

Hans kreativa drivkraft, energifyllda liveframträdanden och autenticitet som låtskrivare säkerställer att hans musik är mångsidig, meningsfull och konsekvent av högsta kvalitet. Matt Ward är som gjord för modern australiska countrymusik. ★

Besök från Australien på föreningsevenemang

TEXT & FOTO: LARS WALLIN

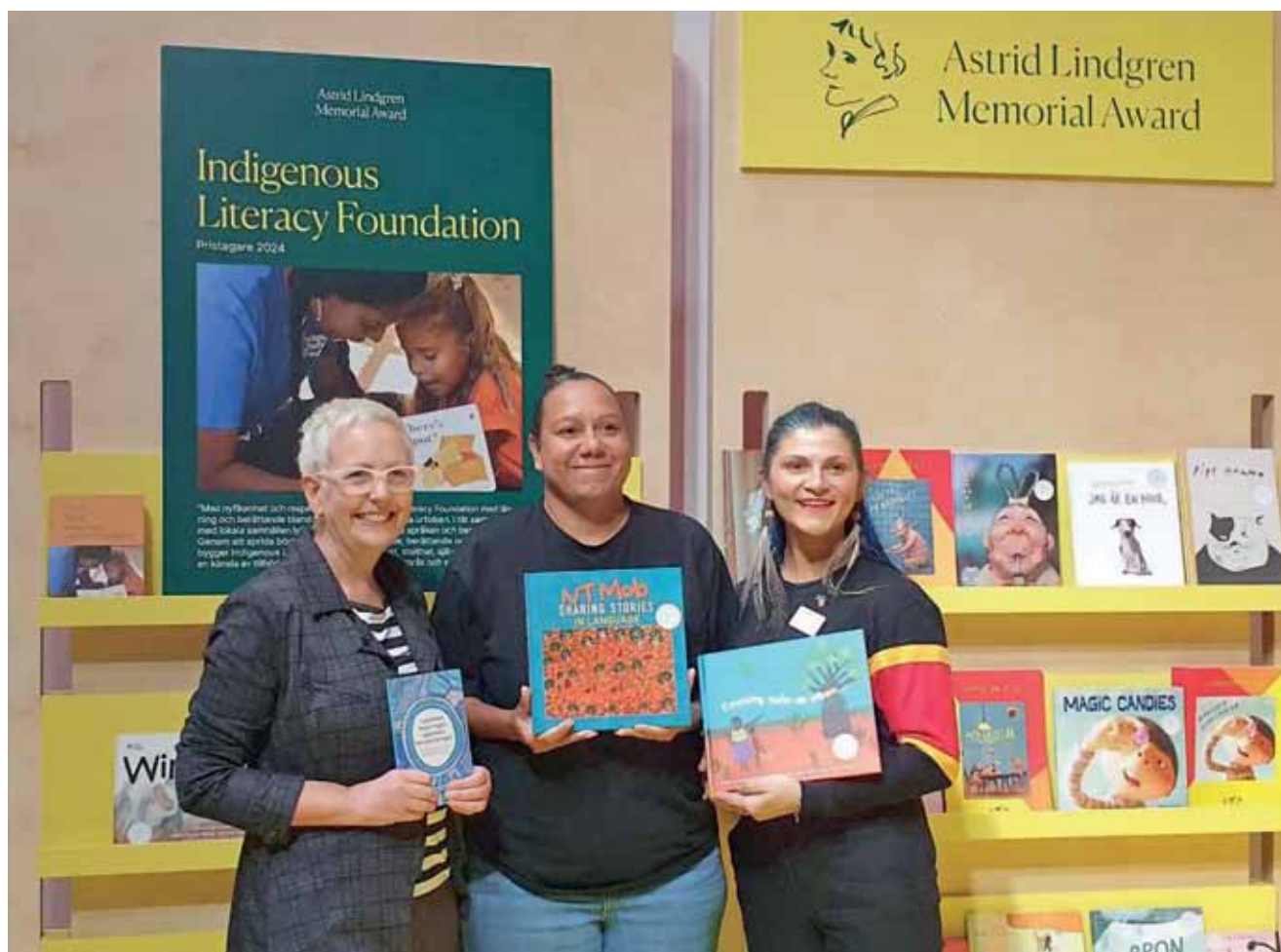
Australiska Nyzeeländska Vänskapsföreningen var medarrangör till inte mindre än sju evenemang under den gångna sommaren. Den 30 juni kom australiska The Pleasures som frontas av countrystjärnan **Catherine Britt** och den förmodligen lika välkända musikern **Lachlan Bryan** till Folkets Hus i Uddevalla. Båda med framgångsrika solokarriärer vid sidan om men som nu bildat det gemensamma bandet och projektet The Pleasures. Catherine Britt är bosatt i Newcastle i New South Wales tillsammans med sin partner Bradley Bergen som för övrigt hanterade trummorna på turnén i Europa. Lachlan Bryan har sitt hem i de bohemiska kultuirkvarteren i St Kilda, Melbourne. Även **Riley Catherall** som var basist på turnén är bosatt i Melbourne.

För er som sett den nya Netflix-serien Territory så kunde ni höra Catherine Britt med sin låt Red dirt i episod tre. På sverigeturnén agerade Riley Catherall basist och **Bradley Bergen** trummis. Det var en välbesökt och mycket uppskattad konsert på Folkets Hus i Uddevalla. Den lokala nyhetskanalen Godmorgon Uddevalla intervjuade bandet efteråt, ett filmklipp ni hittar på deras Facebooksida. The Pleasures musik kan ni hitta på bland annat Spotify. Deras debutskiva The beginning of the end har fått ett väldigt fint mottagande. Personliga favoritlåtar är Every story has two sides och "Howlin for my darlin". Singeln Let's go again från 2024 är även den väldigt stark och värd att lyssna på. I samband med evenemanget kunde publiken ta del av information om vänskapsföreningen och vår medlemstidning.

Den 14 augusti var Riley Catherall från Melbourne, Aus-

tralien tillbaka i Uddevalla, nu på sin soloturné. Riley bjöd ensam med sin gitarr publiken på en vacker och avskalad singer & songwriterkonsert. Vid båda evenemangen agerade skribenten och musikkännaren **Magnus Nordin** som vi känner från hans artiklar om countrymusik Down Under DJ och bjöd på musik före och efter konserterna.

På tal om singer & songwriter så kom den tidigare Perthbaserade musikern **Glenn Musto**, numera Melbourne till Sverige för att medverka på fem singer songwriter festivaler i västsverige. Glenn Musto som tidigare frontat band som The Nordeens, Showbag och College Fall hade turnén i Sverige som avstamp för sin release av det nya albumet Unravel. Både den och Glenns tidigare musik går att finna på Spotify. Från nya albumet blev låten I really f*****g love you något av en publikfavorit. Skivan är fylld av starka låtar som exempelvis Twin flames, The hardest rock och den magnifika Second of march. En uppbrottskiva som känns i själen. Den 24 augusti uppträdde Glenn Musto på festivalen Glupsk på Not Quite i Fengersfors i Dalsland. Även under tecknad genomförde en konsert med didjeridu, gitarr och sång. Övriga rundresande artister var **Mikael Magnusson**, **LeNita**, **C.A.S.**, **Jordan** och **Isabelle Bells Gustafsson**. Tillsammans besöktes ett välfyllt Skepparns bar i Uddevalla den 3 september och Kivströms Gästgiveri i Munkedal den 6 september. Glenn, **Lars** och Isabelle uppträdde på Dals Långeds Byafest i Dalsland. Turnén avslutades på Kanalrestaruangen i Trollhättan den 7 september där hela gänget uppträdde. ★

ÅRETS ASTRID LINDGRENPRIS till australiensisk läskunnighetsorganisation

TEXT & FOTO: TINA BERGQVIST

I år gick det prestigefyllda ALMA-priset (Astrid Lindgren Memorial Award) på fem miljoner kronor till Indigenous Literacy Foundation i Australien. Det är en organisation som skapar böcker på urfolksspråk med berättelser som speglar barnens kultur och vardag. Genom böcker illustrerade med fina bilder på lokala miljöer får de unga en möjlighet att identifiera sig med berättelserna i böckerna.

Indigenous Literacy Foundation på bokmässan i Göteborg

I år fick bokmässan i Göteborg besök av Indigenous Literacy Foundation, där de pratade om hur de främjar litteratur på minoritets- och urfolksspråk i Australien. Årets tema på bokmässan var nämligen Sápmi och rymden.

En Sápmiföreläsning grep tag i mig lite extra. Den handlade om varför inte fler böcker i Sverige skrivs på samiska. Med fler böcker på sitt eget språk kan fler samiska barn hitta förebilder och identifiera sig mer i sin samiska kultur. Därför kändes det extra fint att lyssna på hur Indigenous Literacy Foundation har gjort. Det kanske går att anamma samma koncept i Sverige?

Känslan av tillhörighet extra viktig för urfolksbarn

Kolonialiseringen av Australien ledde till att urbefolkningens rättigheter och språk ignorerades och inte respekterades. En del barn stals från sina familjer och fick växa upp med en annan kultur. Det påverkar ursprungsbefolkningen än idag. För

många barn i Australiens urbefolkninggrupper kan känslan av tillhörighet vara svår att hitta. Det är särskilt viktigt för barn i minoritetsgrupper att känna sig representerade och respekterade i sitt språk och sin kultur – något som Indigenous Literacy Foundation vill främja genom sina böcker.

Tidigare i år tilldelades Indigenous Literacy Foundation årets ALMA-pris, Astrid Lindgrens Minnespris (Astrid Lindgren Memorial Award).

Vad är ALMA-priset?

ALMA-priset som instiftades år 2002, går till "en person eller organisation som bidrar till litteraturens betydelse för barn och unga över hela världen".

ALMA – juryns motivering

ALMA-juryns motivering till varför Indigenous Literacy Foundation fick ALMA-priset i år är: "Med nyfikenhet och respekt arbetar Indigenous Literacy Foundation med läsning och berättande bland barn i de australiensiska urfolken. I tät samverkan med lokala samhällen lyfter de värdet av de egna språken och berättelserna. Genom att sprida böcker och stimulera läsande, berättande och skapande, bygger Indigenous Literacy Foundation läslust, stolthet, självförtroende och en känsla av tillhörighet. Alla barn har rätt till sitt språk och sin historia."

Vilka är Indigenous Literacy Foundation?

Indigenous Literacy Foundation (ILF) är en australiensisk välgörenhetsorganisation som spelar en viktig roll i att öka

läskunnigheten bland barn i Australiens ursprungsbefolkning, flyktingar och andra utsatta barn. De vill stärka barns identitet, kultur och språk genom sina böcker.

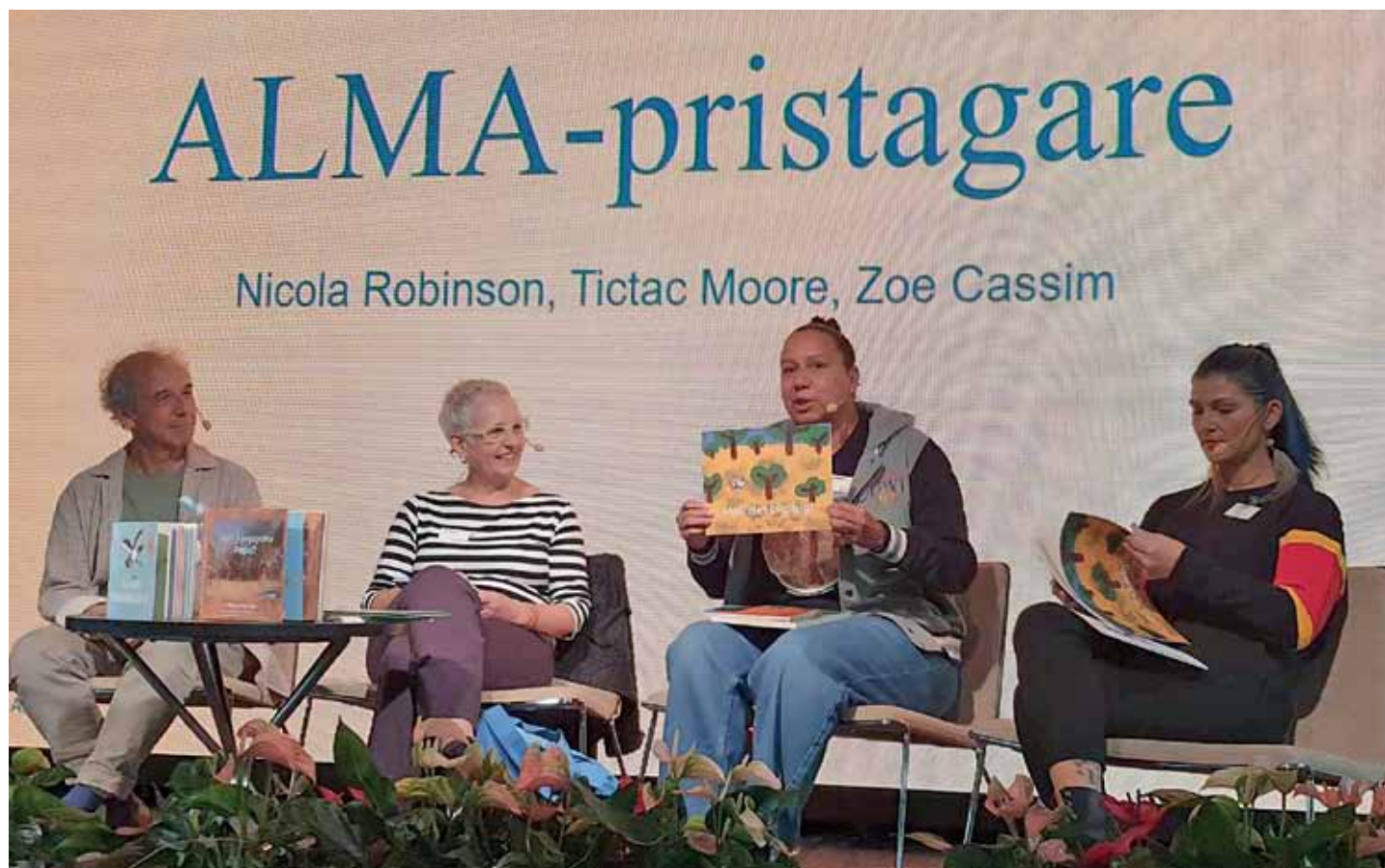
Det finns mer än 250 urbefolkningspråk i Australien. Eftersom många urbefolknings samhällen ligger avlägset kan tillgången till böcker vara begränsad, vilket ILF jobbar för att förändra genom att skicka ut bokpaket till flera av dessa samhällen. ILF grundades 2011 och är verksam i över 400 olika urbefolknings samhällen.

ILF har olika program för att öka läskunnigheten och läsglädjen för ursprungsbefolkningen, som uppmuntrar dem till att läsa och skriva berättelser. Förutom bokprojekten där de skapar böcker och skickar böcker till olika samhällen så jobbar ett av programmen med högläsning och ett annat ger lite äldre barn och ungdomar möjlighet att skriva och illustrera egna böcker, som sedan finns att köpa i Australien.

Böcker som speglar barnens värld

Det speciella med ILF:s barnböcker är att de handlar om livet som urbefolkningsbarnen kan känna igen sig i, med fina illustrationer av barnen, djur och natur, skapade av lokala författare och illustratörer. Genom dessa böcker får barn se sig själva och sin kultur på ett sätt som stärker deras identitet.

ILF bidrar även med böcker till bland annat förskolor, skolor och samhällscentral samt barn och familjer. En del av böckerna är tvåspråkiga, engelska och urbefolkningspråk. Jag fick ett par av deras böcker när jag träffade dem på mässan och de är verkligen helt fantastiska. Läs gärna mer på ALMA:s och ILF:s hemsidor. ★

Tolv fina dagar i Adelaide

- Intervju med

KATHERINE HANSSON

TEXT: TINA BERGQVIST | FOTO: KATHERINE HANSSON

Katherine Hansson och hennes äldsta son **Erik** var nyligen i Adelaide för att hälsa på hennes mamma och Eriks mormor **Mona**. I denna intervju får vi hänga med på deras fina resa, fylld med härliga upplevelser under tolv dagar i Adelaide.

Hej Katherine! Du och din son Erik har nyligen varit i Adelaide. Berätta, vad gjorde ni där?

Hej Tina! Ja, jag och Erik åkte till Australien för att säga adjö till mamma, men även för att Erik skulle återuppta kontakten med sina kusiner, morbröder, mostrar och släkt i allmänhet och lära känna dem, och för att stärka kopplingen till Adelaide och Australien.

När var du i Australien senast?

Det var sex år sedan jag var där senast, med min yngste son **David**. Det var när David just slutat gymnasiet och då åkte vi också ner för att hälsa på mamma och familjen.

Vad har du för koppling till Adelaide och Australien?

Jag är född i Sverige men har växt upp i Australien, och är Yankunytjatjara [ett ursprungsfolk från norra Sydastralien]. Jag har varit fram och tillbaka mellan länderna. Jag har jobbat i Sverige och i Australien, gått på lärarhögskolan i Australien och kockskola här i Sverige. Sedan gifte jag mig och vi blev kvar i Sverige med våra pojkar. Jag har jättestor släkt både i Sverige och Australien.

Vad tycker du är den största skillnaden mellan länderna?

Ja du, det är jättestora skillnader. Största skillnaden är att i Sverige är rasismen inte lika utbredd, inte lika "självklar" och accepterad som i Australien.

Naturen är fantastisk på båda ställen. Väldigt, väldigt olika men enormt vackert på båda ställen.

Vad är det bästa med Australien?

Katherine ler stort.

Då får jag väl säga min familj. Bästa familjen och största familjen nånsin!

Så härligt! Vad får man inte missa om man är i Adelaide?

Gå på centralmarknaden (Central market), den är fantastisk! Botaniska trädgården är också ett fantastiskt ställe. Alla vingårdar. Alla fantastiska stränder. Denna gång hann vi bara med centralmarknaden. Det var den stora glasutställningen i botaniska trädgården, och "likblomman" ("Corpse flower") hade just blommat ut där, men den missade vi också.

Largs Bay Icecream playground är ett underbart ställe att åka till om det finns barn med, de har bra fish and chips. Det är skönt att promenera längs Largs Bay Pier. Annat jag kan rekommendera är promenader längs Rundle mall [shoppinggatan i centrum] och att låta barnen klättra på grisarna Erik besökte även Gorge Wildlife Park där han kramade en koala.

Katherine och
lillebror Jarl

(Tinas anmärkning: "Likblomman" blommar vanligtvis bara 2–3 dagar vartannat till vart tredje år, men just denna art blommade för första gången på tio år.)

Vilken mat eller restaurang rekommenderar du i Adelaide?

Jag älskar all mat som finns på alla food courts på centralmarknaden. Där kan man vara och äta varje dag och hitta nya maträtter.

Vad gjorde ni mer?

Vi var mest i Australien för att hälsa på mamma och familjen, men vi var på två art studios också. Den ena var APY studio i Thebarton. APY står för Anangu (folket), Pitjantjatjara (språket) och Yankunytjatjara (språket). Min systerkusin **Audrey Umala**, som är en känd konstnär, och hennes dotter **Deborah** jobbar där. Jag har även andra systerkusiner; **Josina** och **Sandra Pumani**, som skapar med lera och målar för fullt, och andra människor som jag känt i större delen av mitt liv jobbar också där.

Vi var även på Iwiri Art Studio i Port Adelaide. Det är släkten som driver organisationen, med folk från Adelaide och APY-området. Det var fantastiskt roligt att både se när konstnärerna höll på att måla och skapa i lera, och att prata med många och få träffa min familj igen. Det var väldigt, väldigt speciellt.

Tack för en fin intervju Katherine, det låter som att ni hade en fantastisk resa och hann med väldigt mycket under era tolv dagar där!

Fotnot: När jag (Tina) träffade min pojkvän (och numera sambo) **Joel** i Adelaide för snart 12 år sedan hade jag ingen aning om att han och hans mamma **Sharon** älskade saltlakrits och hade släkt i Sverige. Nu är inte bara Joels familj min familj, utan där ingår även Sharons svenska tremänning Katherine Hansson och hennes familj **Peter** och sönerna Erik och David. Katherine har en spännande bakgrund med ursprung både i Australien och Sverige. Att träffa henne när jag är hemma i Sverige är som att få det bästa av både Australien och Sverige. ★

BLI MEDLEM / FÖRMÅNER

Bli medlem i Vänskapsföreningen och utöka dina kunskaper om länderna, inte bara som rese mål, utan också om bland annat kultur, historia, sport, vin, studier, arbete och hur det är att leva i Australien och Nya Zeeland. Det är också ett forum för medlemmarna att dela egna reseupplevelser med andra med samma intresse.

Bli medlem

Inbetalning av 300 SEK till PlusGiro konto 54 81 31-2. Var vänlig ange namn, ev. medlemsnummer och e-postadress. Vi arbetar konstant med att skaffa flera och bättre fördelar för dig som medlem. Utöver medlems-tidningen Down Under, hemsidan och deltagande i olika arrangemang runt om i landet.

Vill du skriva en artikel för **DOWN UNDER?**

Har du rest, studerat, arbetat eller
upplevt något intressant med koppling
till Australien och Nya Zeeland?

Kontakta oss via www.australien-nyazeeland.se

